

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ. (PÜSPÖKI HIVATAL)

A TISZANTÜLI REFORMATUS EGYHÁZ-
KERÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE

Megjelenik — egyelőre — havonként, a hónap 15. napján.
Jelenlegi előfizetési ára évi 20 forint.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: D. DR. RÉVÉSZ IMRE

Regionális zsinatok

Írta: Dr. Szentpéteri Kun Béla egyházkerületi főgondnok.

Annak a nagyon nagy értékű ismertetésnek, amelyet püspök úrtól az ORLE budapesti konferenciáján hallottunk, még egyetlen részéhez kívánok pár szót szólni: ahhoz, amely a regionális zsinatokról szól. Ezt a részt sokan úgy értették (— és ezt a Gönczy Bélára hivatkozás is megerősítette —), mintha az egyházközösségek felett álló fokozatos hatóságok közül az egyik — talán az egyházkerület — felesleges volna. Maga püspök úr úgy tárta elő a francia szervezetet, hogy az országos egyház közvetlenül az egyházmegegyékből alakul.

Készséggel elismerem, hogy a francia szervezet illetően meglátásának van alapja. Annál inkább lehet így látni, mert máshol csakugyan van olyan zsinatpresbiteri szervezeti református egyház, amelyben ez az elrendezés. A „Book of Order of the Presbyterian Church of England”, tehát a szoros értelemben vett angliai presbiterianus egyház szabálya szerint a presbitériumok (a mi egyházmegegyéknek megfelelő alakulatok) nem alkotnak (úgy mint Skóciában és más angolnyelvű egyházakban) először Synod-ot (a mi egyházkerületi közgyűlésünknek megfelelő gyűlést) és csak annak felébe General Assembly-t (országos zsinatot), hanem közvetlenül General Assembly-be tömörülnek. Mindazáltal én a francia egyházszervezetet nem ilyennek látom és véleményem szerint a felsőbb egyházi hatóságok háromszoros fokozása, ha nem is éppen azzal a móddal, mint Skóciában vagy nálunk, a francia egyházban is megvan.

A kettőnk látása közötti különbséget az okozza, hogy püspök úr a Consistoire-okat, amelyekhez a maguk ügyeit a Conseil Presbytéral (a mi presbitériumunk) által intéző egyházak be vannak osztva, nem tekint külön hatósági foknak, tehát a mi egyházmegegyékkel egyértékűnek a Circonscriptions régionales névvel jelölt alakulatokat látja. Ennek a felfogásnak teljesen megvan a jogosultsága. Az „egyházak egyesüléséről” szóló szabályzati részben ugyanis nem csak az mondatik (6. cikk), hogy a helyi egyházak be vannak osztva a „Circonscriptions Consistoriales” nevű alakulatokba, hanem ugyanígy az is (10. cikk), hogy: a helyi egyházak be vannak osztva „Circonscriptions régionales” nevű alakulatokba. Tehát a regionális alakulatokat a „helyi egyházak”, nem pedig (mint a mi törvényünk az egyházkerületet az egyházmegegyékből) a consistorialis circonscription-okból állónak mutatja be. Továbbá megokolt az ilyen látás azért is, mert íme a regionális zsinatnak tagjai az odatartozó pásztorok valamennyien és velük egyenlő számú „laikus” küldött, tehát úgy, mint a mi egyházmegegyék gyűlésén, vagy a skót Presbiterium-ban, nem pedig a Consistoire választottait, amit a mi egyházkerületi közgyűlésünkön az egyházmegegyei képviselők, vagy a skót Synod-on a Presbiterium-k küldöttei.

Mégis én úgy gondolom, hogy a felsőbbiségek hármas tagozása a francia egyházban is megvan és a regionális zsinat nem az egyházmegegyei, hanem az egyházkerületi közgyűlésnek felel meg. Itt először is egy meghatározási módra hívom fel a figyelmet, ami igaz, hogy csak szóhasználatnak látszik, de azért sokat jelent. A mi egyházi törvényünk azt mondja: több egyházközösségnek felsőbb hatósággá egyesülése alkotja az egyházmegegyét; — majd pedig: több egyházmegegyének felsőbb hatósággá egyesülése alkotja az egyházkerületet. A mi törvényünk tehát az „egyház”-aknak (egyházközösségeknek) azt az „union”-ját, amelyet a francia szabály is címfeliratul tesz, a felsőbb hatóságok létesítésének módjaként hangsúlyozza. A francia szabály ellenben arról szól, hogy az „egyház”-ak be vannak osztva consistorialis és regionális circonscription-okba, — azaz a már meglévő országos főhatóság rendelkezését állítja előtérbe. Mivel pedig az egész szervezet leglényegesebb alkotó elemei az egyházak (egyházközösségek), azt hiszem mindenki érzi, hogy így lehet beszélni: az egyházközösségek egyesüléséből álló egyházmegegyék továbbá egyesülése az egyházkerület; de ha már arról van szó, hogy az országos egyház miként tagolja magát, akkor már nem az egyházmegegyéknek, hanem a végső alkotó elemeknek, az egyházközösségeknek miként beosztásáról kell szólni, amint azt ebből a nézőpontból a francia szabály helyesen teszi.

A másik, amire emlékeztetek, az, hogy a gyűléseknek fokozatos képviselőlet útján előállítását a zsinatpresbiteri egyházalkotmányoknak jellegzetes rendje ugyan, de ebben a tekintetben nincs olyan meghatározott általános minta, amittől eltérés ne lenne. Az angolnyelvű egyházakban például a Presbiterium (egyházmegegyei gyűlés) küld képviselőket mind a Synod-ba (egyházkerületi gyűlés), mind a General Assembly-be (országos zsinat), míg nálunk az egyházmegegyei gyűlés csak az egyházkerületbe küld képviselőt, a konventi képviselőket már az egyházkerületi gyűlés választja (mint a rajna-westfali rendtartás szerint is a Provinzial-Synod küld az Allgemeine Synod-ra), a zsinati tagokat meg vissza-ugrással a „helyi egyház” presbitériumai szavazásával választják. Hogy messzire ne menjünk példáért: köztudomású, hogy nálunk a komjáti és a Geleji Katona-kanonok rendelkezései szerint nemcsak a partikuláris (egyházmegegyei), hanem az univerzális vagy generális (egyházkerületi) zsinatokon is éppen úgy tag volt, sőt köteles volt jelen lenni minden odatartozó lelkipásztor, akárcsak a francia egyházban tagja mind a Consistoire, mind a Synode regionalis nevű gyűlések. Hogy különböző fokozatú gyűlések azonos móddal alakíthatnak, látjuk az angolnyelvű egyházakban is, ahol — mint említettem — mind a Synod, mind a General Assembly lényegben

teljesen azonos összetételű: minden egyházmegegyéből választott egy lelkész és egy másik presbiter foglal benne helyet.

Vagyis mindezekből azt hozom ki, hogy a francia Consistoire-t, amely az odatartozó egyházak pásztoraiból és ugyanolyan számú „laikus” küldötteiből áll, egyértékűnek vélem a mi egyházmegegyei közgyűlésünkkel, a Synode regionalis-t pedig nem egyházmegegyei, hanem egyházkerületi gyűlésnek tartom. A Consistoire-nak megvan a meghatározott szervezete — nem lelkipásztor tagjai három évre választatnak és újra megválaszthatók, három évenként megalakítja irodáját, elnökből, alelnökből és titkárból; megvan a megszabott munkaköre: támogatója a helyi presbiteri tanácsnak a lelki feladatok teljesítésében. Tehát szerintem nem lehet a szervezetben figyelmen kívül hagyni.

Kétségenkívül kevesebb a hatásköre a Consistoire-nak és bizonyára kisebb a kiterjedése, mint a mi egyházmegegyéknek, ám ez a tény nem

jelenti azt, hogy nem ez a közvetlen felügyeleti hatóság, a regionális zsinat pedig nem már második fok.

Nyilvánvaló, hogy a francia Circonscription-ok — mind a consistorialis, mind a regionalis — sokkal kevesebb helyi egyházat foglalnak magukban, mint a mi másod- és harmadfokú alakulataink. Ennek is következtében az a látszat, hogy a regionalis circonscription csak egy egyházmegegyének felel meg. De mégis, ha mink a francia mintát akarnánk követni, bizonyára nem azzal követnénk helyesen (— azt hiszem ebben Révész Imre is teljesen egyetért velem —), hogy az egyházkerületeket kiküszöböljük az egyházunk szervezetéből; hanem azzal, hogy mind az egyházmegegyéknél, mind az egyházkerületeknél egészséges széttagolásokot végeznénk, nem két- vagy háromfelé, hanem esetleg öt- vagy tízfelé osztással: jóval kisebb egyházmegegyékben és jóval kisebb egyházkerületekben teljesítenék kevesebb költséggel és több figyelemmel a „helyi egyház”-ak felügyeletét.

Az Egyház Nyugat és Kelet határán

Ez volt a címe a Debrecenben, okt. 17—19. napjain tartott ökumenikus konferencia egyik, nagy érdeklődéssel hallgatott előadásának, amelyet Bereczky Albert testvérünk tartott.

Legyen szabad nekem az előadástól egészen függetlenül, de ahhoz kapcsolódóan is — mondjuk utólagos hozzászólásként — tisztán elvi szempontból s így azok érdeklődésére is számítva, akik nem lehettek jelen az előadáson, néhány megjegyzést tennem a konferenciának ezzel a program-pontjával kapcsolatban.

Mindenekelőtt azt a meggyőződésemet hangsúlyozom, hogy minden vonatkozásban mellőfogásnak kell minősítenem ennek a tételnek a kitérését, vagy helyesebben ilyen módon való megfogalmazását: „Az Egyház Nyugat és Kelet határán.” Az Egyház ugyanis nincs, mert nem lehet földrajzi meghatározások szerint megköltve. Az Egyház nincs az északi félgömbön és nincs a délin. Az Egyház nincs Nyugaton és nincs Keleten. Az Egyház ott van, ahol Krisztus van. „Ubi Christus, ibi ecclesia.” És ott, ahol ketten vagy hárman egybe-gyűlnek az ő nevében. (Máté 18: 20.) Az Egyház egy és oszthatatlan. Mindenütt van, Nyugaton is és Keleten is, ahol Krisztus lakozást vett emberi szívekben. Ez az igazság, hogy úgy mondjam, közhely, mindenki előtt tudott és mindenki által vallott igazság. Miért kell akkor ennek az igazságnak figyelmen kívül hagyásával így megfogalmazni egy ökumenikus konferencia egyik előadásának a címét? Azért-e, hogy a zűrzavart, amelybe jutott a világ s a feszültséget, amely sajnálatos módon amúgy is fennállt Nyugat és Kelet között s amelynek megléte az egész emberiség meggyógyulása és tartós egészsége szempontjából fájdalmas, sőt tragikus következményekkel járhat, még teológiai, vagy mondjuk egyházi téren is növeljük? (Ezt nem az előadótól kérdezem, aki a tételt készen, így kapta, hanem azoktól — akár Genfben, akár Budapesten, akár Debrecenben legyenek — akik ezt a tételt kitérték és így tüzték ki.) Nem támadnak-e itt hamis és veszedelmes látszatok, súlyos kísértések?!

Ha pedig nem az Egyházról, hanem az ú. n. nyugati evangéliumi kereszténységéről s annak Nyugat és Kelet határán megnyilvánuló legszármotvőbb exponenséről, a magyar protestantizmusról, közelebbről pedig s egészen konkrétan a magyar református egyházzal van szó, — mint ahogy az előadó éppen erről beszélt — akkor más vonatkozásban támadnak fel bennem le-bírhatalan ellentmondások.

Hangsúlyoznom kell, hogy amit az elő-

adásban a magyar református egyház missziói felelősségének eltompatulásáról, az evangéliumi bizonyosságtétel számáján négy száz év alatt felgyűlt adósságáról hallhatunk, arra nézve nincs bennem semmi ellentmondás. Vallom, hogy e tekintetben csak egy vallomásunk lehet az Egyház és egyházunk Ura és Királya felé: „vallást lések az Izrael fiaiak bűneitől, melyekkel vétkeltünk te ellened, én is s az én Atyámnak háza vétkeltünk”. (Neh. 1: 6.) Adósságunknak és mulasztásainknak a missziói vonatkozásban olyan meg-mutatását is fenntartás nélkül vállalom, hogy ha a magyar protestantizmus s abban a magyar református egyház az evangéliumi kereszténység keleti bástyája, a mi bűnünk és a mi szegységünk az, hogy ez a bástya 400 év óta még mindig itt van a Kárpátoknál és nem jóval keletebbre. (Karácsony S.) Csakhogy én Keleten egy egész világrészt átfogó földrajzi meghatározást értek s nem egyetlen népet.

Semmiképpen nem tudom elfogadni és magamévá tenni az előadásnak azt a be-állítást, mintha a keleti misszió egyet jelentene az orosz nép misszionálásával s mivel mi nem mentünk az evangéliummal keletre, most Kelet (értsd: az oroszok) jött el hozzánk s Isten ezzel új, talán utolsó leckét adott fel számunkra. Nem tudom vállalni a keleti missziókat ezt a megszükkített értelmezést azért sem, mert ez az értelmezés túlságosan szűk és egészen egyoldalú, de nem tudom vállalni főként azért, mert az orosz népet lehetetlen a maga egészében elválasztani attól a kereszténységtől, illetőleg egyháztól, amelynek emlőjén nevelkedett, amely lelkét formálta. Az orosz orthodox kereszténységről, illetőleg egyházzal van szó.

Megítélhetjük ezt a kereszténységet és egyházat különböző szempontokból különbözőképpen. Számbavehetjük hibáit, hiányait és bűneit is. (Melyik nyugateurópai egyháznak nem voltak és nincsenek hibái, hiányosságai és bűnei?) Csak egyet nem tehetünk. Hogy fölgyesen tudomást sem veszünk róla vagy hogy szeretetlenül a maga egészében, mindenes-től meg- és elítéljük, elfeledkezvén arról az Igéről, amely nemcsak az alapot, hanem a kötelezést is jelenti az Ökumené számára: „Egy az Úr, egy a hit, egy a kereszténység; egy az Isten és mindennek Atyja, aki mindenkinek felette van és mindenkét által és mindnyájatokban munkálkodik”. (Ef. 4: 5—6.)

Ha ennek az Igének a fényében tanul-juk meg látni magunkat és más keresztény egyházakat, ezek között az orosz ortho-

dox egyházat is, meg kell tanulnunk azt is, hogy halkabban, több alázattal beszéljünk magunkról, az ú. n. nyugateurópai s közelebről a magyar evangéliumi kereszténységről és több bensőséggel, a mindennek felette álló és mindenek által munkálkodó Isten munkája előtt mélyebb meghajlással, mondjuk az orosz orthodox kereszténységről.

Ami a népet illeti, ugyan melyik nyugateurópai nép állhatna elő azzal, hogy az ő életében — minden nyugateurópaiság ellenére is — nincsenek pogány vonások?! S ami az egyházakat illeti, melyik keresztény egyház igényelhetné joggal, hogy missziói területnek tekinthesse a másik keresztény egyházat?! Egyebekről nem szólván, amikről pedig sokat és bőven lehetne beszélni az orosz orthodox kereszténységgel kapcsolatban, vessük fel csupán azt az egyetlen kérdést: nincsen-e elgondolkoztatóan és megcsüggenítően szent többlete ennek a kereszténységnek abban a mindenkit magával magától örömben, amellyel a hívőket, a Krisztus feltámadásának *realitását* ünnepli?!

Ha helyes a viszony az élő szeretet alapján a gyermek és az édesanyja között, mindenki természetesen tartja, ha a gyermek a maga édesanyjára úgy tekint, mint aki a legszebb, legokosabb, legjobb. Ebből azonban nem következik az, hogy kétségbevonja más gyermek jogát hasonló érzelmeihez és meggyőződéséhez a saját édesanyjával kapcsolatban. Baj van ott vagy az egyházban vagy az egyháztagnak, vagy mind a kettőben, ahol az egyházilag nem a maga egyházát szereti legjobban, de ez távolról sem jelenti azt, hogy ne vegye tudomásul és pedig megbeszélő tisztelettel más egyházak létét, munkáját és értékeit.

Határozott nézetem szerint Keletnek általában is van egy és más tekintetben üzenete, mondanivalója Nyugat felé s Nyugat a saját érdekében jól tenné, ha meghallaná és megismerné ezt az üzenetet. De határozott véleményem az is, hogy közelebről az orosz orthodox kereszténység is tudna egy és más vonatkozásban jó ajándékot adni a nyugateurópai kereszténységnek, ha ez elég alázatosan tudna lenni ahhoz, hogy vállalja egyszer az elfogadó szerepét is. Persze ehhez le kell tenni minden imperializmusról. Mert nemcsak politikai, katonai, gazdasági imperializmus van, van vallási, sőt van — még ha contradiktív is adjecto-nak látszik is — ú. n. „keresztény” imperializmus is.

Az ökömené éppen arra való, hogy a kereszténység *közösségét* mélyítse és szélesítse, egymásért és a világért való felelősséget ébrentartsa és fokozza s ebből folyólag átfogó munkatervet alapján kölcsönös és közös szolgálataira inspirálja és szervezze. Minden befejezhető az ökömené programjában, csak az nem, hogy az egyik keresztény egyházat egy másik keresztény egyház misszionálására akarja elindítani.

A fentebb röviden felvázolt elvi szempontokon kívül hadd említsem még meg, hogy magának az orosz orthodox kereszténységnek a legjobbjai a leghatározottabban visszautasítanak minden olyan magatartást és beállítottságot, amelyek akár a római katolikus egyház, akár a nyugati protestáns kereszténység részéről úgy szeretné az orosz népet, illetőleg az azzal egybeforró orosz orthodoxizmust feltüntetni, mint missziói területet. Tegyük hozzá és értsük meg, hogy ez a visszautasító álláspont teljes mértékben indokolt.

Ime: ezekből a megfontolásokból és tényekből folyólag nem tudtam és nem tudom az előadással a consensust megtalálni s ezért esodálkozom azon, hogy annak így, ebben a beállításban éppen az ökömenikus konferencián kellett elhangzania.

Ferenczy Károly.

A felelős szerkesztő megjegyzései:

A Ferenczy Károly cikkében megvitattott kérdést, vagy inkább kérdésesnek annyira fontosnak tartom, hogy továbbfejtésére még a mostani szűk keretek közt is ezennel felajánlom Lapunk hasábjait — mindenestre abban a reményben is, hogy (miután a megfelelő hivatalos engedélynek birtokában vagyunk) 1947 január 1-től már ugyanilyen terjedelemben *kéthetente* jelenhetünk meg.

Magának legyen szabad a következőkkel megkezdennem a „keleti misszió” bonnyolul esomójának szűfjtését:

1. A magyar kereszténységnek, közelebről a magyar *evangéliumi* kereszténységnek „Kelet” felé való missziói feladatairól, illetőleg azok elhanyagolásáról legelőször is abban a *lagszorosabb* értelemben beszélhetünk, hogy ha mibennünk több missziói lélek lett volna, nem hagytuk volna kihasználatlanul azokat az alkalmakat, amelyek a XVIII. századtól fogva (tehát a hanyatló török nagyhatalommal való állandó hadállapot megszűnté óta) egyre fokozottabb mértékben nyíltak meg számunkra, hogy a Balkán, a török és a cári orosz birodalom, valamint a közkelet más államai területén lakó nagyszámú (s részben velünk fajrokon) nem keresztény népek és néptörzsek közé legalábbis *megkíséreljünk* elvinni az Evangélium világosságát. Nem tettük meg — ráhagytuk magunkat, túllünk sokkal nyugatabbra élő népek evangéliumi hitü gyermekeire az ez irányú, igaz, szintén csak szörványos kísérletezéseket! — s e fölötti töredelmes bűnbánatunkat csak az a reménység enyhítheti, hogy Istenünk talán még most sem zárt be, esetleg éppen most nyit ki számunkra némely „nagy és hasznos” kaput. (I. Ko-

rinth. 16:9.). Mily keserű vád és mily dicső intelem számunkra a Kőrösi Csoma Sándor alakja, akít *nem* az Evangélium szolgálatának szent ösztökeje, hanem egy forró nemzeti rajongás és egy romantikus tudományos álm özött ki egy valóban apostoli önmegtartóztatással teljes kutató-útra a nagyenyedi Kollégiumból a Himalája tövéig — s akinek tudományos teljesítményeit bőven felhasználta és máig hálással tartja nyilván nem a magyar, hanem az *angol* missziói tudomány és gyakorlat! Kőrösi Csoma-szabású magyar theologus diákunk volt minkünk több is, csak az egyházi és theologiai légkör, amelyben felnőttek és tanultak, nem volt olyan, hogy meghallhatták volna benne az aratás Urának hívó és küldő szavát.

2. Ha nem is szűkebb értelemben vett „missziója”, de tágabb értelemben vett „küldetése” mindenestre volt, van és lesz a magyar evangéliumi kereszténységnek az ú. n. „pravoszlávia” felé is. F. K. helyesen mutat rá: éppen az evagéliumi okumenizmus szelleme zárja ki nagyon határozottan azt, hogy mi valóban fölényeskedő „lérlő” szándékkal és „magasabbrendű missziói” öntudattal forduljunk orosz, román, szerb, bulgár stb. pravoszláv keresztény testvéreink és egyházuk felé. Ennek kizárt volta viszont nem szüntetheti meg azt a kötelezettségünket — amelyet a maga módján mélyen átértelt és gyakorolt is a XVI—XVII. századi erdélyi református egyház, de azóta jóformán senki köztünk! — hogy *belsőleges testvéri* kapcsolatba igyekezzünk velük lépni: hogy nem a polemika, hanem a bizonyosságtevés útján megmutassuk nekik az Evangéliumnak részünkbe jutott (s hitünk szerint teljesebb) világosságát, s viszont igyekezzünk *tőlük tanulni* mindabban, amiben látásunk szerint ők az engedelmesebb követői Krisztusnak. Az Ökömené ezt tüzte ki egyik legfőbb feladatának s ebbe minkünk magyar református keresztényekül való nagyon tevékeny belékapcsolódásunk sok régi mulasztás helyrehozását jelenthetné az erre esetleg még adódó kegyelmi időben.

3. Legkényesebb oldalra viszont Kelet felé való missziói felelősségünknek — amely oldalra a Bereczky Albert előadása emlékeztet minket — leginkább vonatkozott — az, hogy mi magyar keresztények az Evangéliummal, a minden kockázatot vállaló missziói bizonyosságtevő azoknak a (leginkább a mai Szovjetunió területén lakó s velünk most sokfelé közel-vetlen kapcsolatba kerülő) felebarátainknak istartozunk, akik keresztényen ösöktől, ösrégi keresztény kultúrákból származnak, de jelenleg számos ok miatt — elsősorban egy megbukott államegyházi rendszer bűnei miatt — Krisztuson kívül ének. Ha ezek számára minkünk, magyar keresztényeknek, nem lesz mondanivalónk hitünk és életünk bizonyosságtevélével, páratlan missziói alkalmak kapui fognak előttünk, talán örökre bezárulni. Ne felejtjük, hogy a pravoszlávítól elidegenült rétegek már a cári Oroszországban nagy számmal voltak s ezek számára *vall* mondanivalója — folytonos kockázatok árán — az Oroszországban már a múlt század eleje óta megindult s azóta a legnehezebb körülmények közt is erősbödött evangéliumi (az ú. n. *szundista* és hasonló) mozgalmaknak, amelyek iránt azonban mi magyar evangéliumi keresztények itt a szomszédban egészen a legújabb időkig még csak elméleti érdeklődést sem igen tanúsítottunk. A jelenlegi Szovjetunió területén kb. 4 millió baptista és más evangéliumi keresztény gyakorolja szabadon a vallását — megbízható adatok szerint éppen a lakosságnak Krisztustól elidegenült rétegeiben, kivált egyes nagy ipartelepeken is tiszteletet és vonzalmat élvezve. Ezzel függhet össze az, hogy a nyáron az amerikai baptisták egyik kiküldöttje diszkidású Szentírás-vitát ajándékozta Sztálin miniszterelnöknek (az egykori pravoszláv papnövendéknek!). És itt megint lehetetlen eszünkbe nem jutnia annak, hogy Sztálin szűföldje, Georgia számára az első nyomdai betűket magyar ember, az európai hírű amsterdami nyomdász, Misztófalasi Kis Miklós metszette a XVII. században. (Jellemzőleg ugyanő bocsátotta közre régi magyar protestáns irodalmunknak jóformán egyetlen külmisziói érdeklődési kiadványát is: „A napnyugati Indiában... az Evangéliumnak terjedéséről írott levelek” c. kis fordított rőpiratot Kolozsvárt, 1694.)

A további atyafiságos megbeszélésekhez legyen irányadónk az a nagyon bőles és mély megjegyzés, amelyet a XVIII—XIX. századforduló anglikán ébredésének egyik vezető alakja, *Simeon Charles* tett a Wesley-Whitefield-féle theologiai ellentétéről: „Az igazság nem a közepén van és nem is valamelyik szélsőségben a kettő közül; hanem egyszerre mind a két szélsőségben.”

IRODALOM

Farkas József: *Az egyház reformációja*. A „THEOLOGIA” 2. számaképpen jelent meg a református Traktátus Vállalat kiadásában ez a kis — 16 oldalas — füzet. Nem önálló dolgozat, hanem a második világháború befejezése óta megjelent reformációs tervezetek és elgondolások alapján készült s így a szerzők megnevezése nélkül, sőt sok helyen többirányú reformjavaslatot összefoglaló és egyeztető kollaboratum.

A reform és az egyházi reform ma különösen aktuális. Ilyen szempontból egy ilyen összefoglaló munka igen fontos. Nem ár-

tott volna azonban, ha a szerző legalább bevezetésképpen megemlíti és példákkal is illusztrálja, hogy az egyházi reformtörzvév és a háború alatt és a háború előtt is megvolt egyházunkban és nem ártott volna, ha a fontosabb pontoknál megmondta volna, hogy mely törzvévnek ki a fő-képviselője.

Az értékes füzetet nemesak a lelképásztorok, de az egyháztagok részére is igen melegen ajánljuk.

Sz. G.

HALOTTAINK

Vadai Ferenc egyházkerületi tanácsbíró, nv. gimn. igazgató, egyházmegevi világi főjegyző, a kisújszállási egyházközség presbitere elhunyt. Temetése Kisújszálláson volt október 17-én. A megboldogultban Dr. Csikész Tibor vallásoklato-lelkész apóstát gyászolja.

Dr. Mezey Károly a mezőtúri egyházközség főgondnoka 50 éves korában elhunyt. Temetése Mezőtúron volt október 14-én.

Tornallyay Zoltán a tiszáninneni egyházkerület volt főgondnoka 64 éves korában október 18-án elhunyt.

Görög Sándor, a hajdúszoboszlói református általános iskola igazgatója, egyházmegyei tanügyi előadó október 25-én a debreceni klinikán elhunyt.

HÍREK

Legközelebbi egyházkerületi tanácsülésünk és időszaki bírósági ülésünk Deceber 3-án, kedden lesz.

A Debreceni Protestáns Lap csak az előfizetésekből tudja fedezni kiadásait. Ezért nyomatékosan kérjük előfizetőinket, hogy hátralékaikat és a folyó évi előfizetést sűrűn fizessék be a már kiküldött, vagy kiküldendő kimutatás szerint.

A tiszakeresonyi egyházközség november 10-én tartotta a harang és toronygömb feltételi ünnepélyét.

Egyesülték az amerikai protestáns segélyakciókat. Az eddig elkülönülten működő három segélybizottság Egyházi Világoszló (Church World Service) néven egyesült. Szekhelye New-Yorkban van, elnöke Harper Sibley.

Egy hétig tartó lelkes evangélicációs konferencia volt Debrecenben a diakóniszta otthonban azoknak a lelképásztoroknak a számára, akiknek gyülekezetében ez évben a tiszántúli egyházkerület evangélicációs tervezete szerint egy hétig tartó evangélicációt készítenek. A konferenciát D. Dr. Révész Imre püspök vezette. Előadásokat tartottak: Türczy Zoltán ev. püspök, Dr. Makkai Sándor egyetemi tanár, Dr. Farkas Ignác, Dr. Szabó Aladár, Dr. Ferenczy Károly, Tamás Ferenc lelképásztorok.

Egyhetes ifjúsági konferenciát rendezett a heves-nagykunsági egyházmegye Berekfürdőn. A konferencia szervezője Bihari István karagyi lelképásztor volt. Csaknem 100 fiú és lány gyűlt össze, akik a karagyi gyülekezet szeretetét élvezhették. Előadásokat tartottak: Gaál István, Pap Béláné nagytiszteletű asszonyok. Gaál István, Pap Béla, Bihari István, Kiss Antal Jenő, Tamás Ferenc lelképásztorok. Az ifjúsági konferencia olyan jól érezte magát, hogy szeretné, ha Berekfürdőn ifjúsági konferenciát tarthatnánk minden évben.

Debrecenben ökömenikus tanulmányi konferencia volt. Evangélikus és református kiküldöttek az ország minden részéből összegyűlve vitáltak meg az ökömenikus mozgalom kérdéseit.

Valláspedagógiai konferencia volt Debrecenben, melyen a valláspedagógia fontos kérdéseit és a vallásnevelés anyagának bibliakussá tételét tárgyalták.

Olaszországban ifjúsági konferencia volt. Kelemen Ferenc lelképásztor az egész környéket összegyűjtötte. A környező községekben szép számmal gyűltek össze. Szolgálatokat végeztek Pelesky Sándor esperes, Török Tibor tanítóképzőintézeti volt igazgató és Tamás Ferenc.

Presbitéri konferencia a Sárközben. Ördög Lajos biharnagybajomi lelképásztor egészen újajta presbitéri konferenciát hívott össze Biharnagybajomban. Nem voltak előadások. Rövid áhítat után, melyet Solymossy József báránai lelképásztor tartott, a Biblia felé hajlva tárgyalt a konferencia a presbitéri élet kérdéseit. A tapasztalat azt mutatja, hogy ilyen módon egészen közel lehet férfi presbitéri testvéreinkhez.

Kérő szó a gyülekezetek lelképásztoraihoz és az egyház tagjaihoz! Debrecenben, ebben a lélekszám szerint hatalmas gyülekezetben, jelenleg 12 nyugdíjas lelkész és 40 özevgy lelkész és árva van. Am a számuk családtagjaikkal együtt jóval több. Debreceni szolgálata szerint 5 egyén számítható, a többiek vidékről költöztek be azzal a jó reménységgel, hogy életük hátralevő ideje nyugodtabb lesz. Mindnyaján így köszöntünk titeket, kikhez fordulunk: „Békesség az atyafiaknak, és szeretet hittel egybe az Atva Istentől és az Úr Jézus Krisztustól!” (Ef. lev.) Hozzátok fordulunk a szorongatás és nagy szükség idején azért, mert valljuk, hogy a Krisztusban egynek kell lennünk, ha pedig Ö benne egy test is vagyunk, akkor lélek szerint meg kell éreznünk, hogy itt-ott a tagok szenvednek, mert nincsenek meg-

azok az eszközök náluk, amelyekkel szenvedéseiket csendesíteni tudnák. A lélek kész, de a legtöbbnél az évek súlya alatt a test erőtelen. Vannak sokan fázók, éhezők és szomjúhozók, különösbbeben az asszonyok között. Mit tegyünk? A lélek arra int, forduljunk a hitbeli atyafiakhoz, segítsetek rajtuk, gyakorolva a szeretetet. Gyűjtésétek össze a gyülekezetben, bármimemű adományaitokat s küldjétek be vagy hozzátok magatokkal a közelben levők Debrecenbe, a Kálmán-ter 17. sz. alá, ahol átvesszük és közösen elosztjuk kinek-kinek amint szüksége van. Hisszük megértitek, miért kérünk és zörgetünk éppen titeket. Megbízásból: Siposs Imre.

Felhívás a külföldi ösztöndíjak ügyében. Tekintettel arra, hogy a külföldi protestánsok részéről felajánlott ösztöndíjak esetében az adományozók a kérelmek azonban felterjesztését kívánják, és így rendes pályázati hirdetmény közzétételére nincs idő, felhívom a tiszántúli református egyházkerület külföldi tanulmányútra indulni kívánó theologiai hallgatóit, sőt ösztöndíj-kívánó lelkészeit, hogy elzárnyú szándékaikat nálam már most jelentsek be, le-velben közölve velem mindazokat az adatokat, amelyek a szabályos ösztöndíj-folyamodvány esetében meg szoktak kövételni (Melyik országnak, melyik főiskolájára kíván menni? Mikor és mennyi időre? Mit óhajtat tanulmányozni? Végzettsége, tanulmányi eredményei, eddigi tudományos munkássága, anyagi helyzete, nyelvtudása stb.). Az így jelentkezőket később, ha csak lehetséges, rendes kérvény benyújtására is fel fogjuk hívni. Külön hangsúlyozom, hogy az ösztöndíjak felajánló megfelelő nyelvtudást követelnek, és ezért csak azok jelentkezzenek, akik a külföldi tanulmányi munka elkezdéséhez szükséges nyelvtudással rendelkeznek. Debrecen, 1946 nov. 5.

Dr. Czeplényi Sándor, egyetemi ny. r. tanár, a hittudományi kar e. i. dékánja, h. lelkészkepzőintézeti igazgató.

ÉRTESETÉS. Az Egyetemes Konvent énekeskönyvígyi bizottsága november hó 8-án tartott ülésén a zsolnárok eddigi árait lényegesen csökkentette. Az új árak a következők: 32* 2*60 Ft., 16* 3*80 Ft., 8* 5*50 Ft., 4* 8 Ft darabonként. Az új árakat a kiadóvalattal azonnal élethelevezette és erről az összes református lelkészli hivatalokat kövételben értesítette.

A Kollégium Szeniori Hivatala kéri azokat a lelképásztorokat, akik bármilyen oknál fogva karácsonyi legatust nem fogadhatnak, e körülményt nov. 25-ig jelenteni sziveskedjenek.

Dr. Mátyás Ernő „Péter és Jakab evangéliuma” címen az „Újszövetségi kijelentéstörténet” folytatásaként egy tanulmányt jelentet meg. A cca 4 ivnyi terjedelmű könyv ára 4 forint és 60 fillér portó. E könyv megrendelhető szerző címén: Sárospatak, Kazinczy-u. 24.

Nagyvonalú terv merült fel arra vonatkozólag, hogy a határokon kívül maradó magyar reformátusság lelki és szellemi egysége biztosítsák. A terv szerint az illetékes államokban a reformátusokat az Országos Zsinat kapcsolná egybe. Ennek feladata volna a törvényalkotás, a nem magyar anyanyelvű ref. egyházakkal való kapcsolat szabályozása s az egyház fenn-tartásának megfelelő szabályozása. Ezen túlmenően az összes Középeurópai lakó reformátusokat az Egyetemes Zsinat fogná meg nagyobb egységre. Ennek hatásköre a liturgiai, vallásnevelési kérdések szabályozása és általában irodalmi kiadványok központi irányítása lenne. A magyarországi református egyház elnöksége megbizta Lelkifay Imre párisi lelkészt, hogy ezzel a tervvel kapcsolatban a békedelegáció református tagjai között egyházunkat képviselje.

Hírek a határokon kívül élő református testvérekről. Jugoszlávia területén a magyar reformátusság vezetői igyekeznek felvenni a kapcsolatot az állami lényezőkkel. — Csehszlovákiából egy hivatalos jellegű írás a következő megdöbbenő tényeket hozza tudomásunkra: Az egyházi alkotmányt teljesen felüggeztették, a magyar reformátusság vezetésére kizárólag szlovákokat alkalmaznak és neveznek ki. Az összes egyházi iskolákat elvették, szlovák iskolákban a zsolnárokat és hittant magyarul tanítani nem szabad. Az egyházi összejöveteleket tilalmazzák; bibliakörök tartásáért több lelkész és egyházi munkás bebörtönöztek. Kb. 25 református lelkész — köztük Magda Sándor püspököt is — bebörtönöztek, vagy internáltak, a legtöbb esetben kihallgatás és tárgyalás nélkül. Az egyház teológiai nem tarthat fent. A szlovákokból összeállított egyházi „főhatóság” jogot formál ahhoz, hogy a lelkészeket tetszés szerint elhelyezze szolgáló helyükről. — A Romániához csatlakodó erdélyi részekben élő magyarság szomorú állapotának híre már Nyugat-Európába is eljutott. Keller Adolf a Presbitéri Világoszló egyik utóbbi ülésén Svájcban ezt mondta: „Mindaz a kevés, amit az erdélyi egyháznak a helyzetéről tudunk, elég ahhoz, hogy megmutassa, hogy ennek az egyháznak az élete és tevékenysége egyáltalában nincs biztosítva”. — Kiserjük állandó figyelemmel a határokon kívül élő testvérek útját. Gyűjtünk össze minden megbízható adatot és azokért, akik különböző megszorítások között élnek, ne szűnjünk meg imádkozni gyülekezetünk tagjaival együtt.

Az Egyházak Világtanácsa kéri, hogy valamennyi békeszerződésbe vegyék be „az igazi” vallásszabadság” biztosítását.

Erőteljes munka volt tapasztalható a svájci ifjúsági táborokban. „Az egyházak jövője az ifjúsági táborokban rejlik” — állapítja meg az egyik svájci lap.

A nyugati országokban levő magyar református hadifoglyok számára a KIE Világszövetség lefolytatott és gyorsan kinyomatta a „Hazafelé” c. könyv Franciaországba kikerült egy példányát. Több ezer példány került kiosztásra.

Érdekes folyóirat indult meg Franciaországban a háború utolsó éve alatt „Dieu vivant” (Az élő Isten) címmel. Katholikusok, protestánsok és görögkeletiek irnak bele. Három pontban látjuk az együttműködés lehetőségét: 1. A Bibliához, mint kijelentéshez való ragaszkodás. 2. A kereszténység eszkatológikus értelmezése. 3. A szentek egysége.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

3278—1946. sz.

TÁRGY: Tanszemélyzet illetményei.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnökök urakhoz.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr f. év szeptember hó 27-én 5400—1946. VKM sz. a. rendeletet adott ki a nem állami tanszemélyzet tagjai illetményeinek utalványozása tárgyában. (Megjelent a Magyar Közlöny 1946 szeptember 28-i 221. számában.)

A rendelet 3. §-ának 1. és 2. bekezdése a következő rendelkezéseket tartalmazza: „A községi, érdekeltégi és vallásfekezeti iskolafenntartó minden hónap 10. napjáig a 107,644. sz. postatakarékpénztári csekkszámára hozzájárulást köteles fizetni. A hozzájárulás mértéke a szerint változik, hogy az 1944. évi január hó 1. napján az iskolafenntartó a tanszemélyzet illető tagja után a fizetés (kezdőfizetés) hány százalékát viselte.”

„Ha a helyi javadalom az 1944. év január hó 1. napja után megváltozott, vagy pedig az állás után csupán az 1944. év január hó 1. napja után folyósítottak államségélyt, a hozzájárulás mértékét ideiglenesen, a vallás- és közoktatásügyi miniszter által e célból kiküldött bizottság állapítja meg.”

Az Egyetemes Konvent Elnöksége a rendelet megjelenése után felhívta a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr figyelmét arra, hogy a református iskolafenntartók teherbíró képessége az 1944. év január hó 1. napja után annyira megromlott, hogy az előírt hozzájárulást — szinte kivétel nélkül — képtelenek megfizetni. Igéretet kapott a Konventi Elnökség arra nézve, hogy minden egyes iskolafenntartó anyagi helyzetét, teherbíró képességét s a hozzájárulás mértékét a miniszter úr által e célból kiküldött külön bizottság fogja megállapítani.

Felhívom az egyházi főhatóságom alatt álló iskolák fenntartóit, hogy a rendelet által előírt hozzájárulást mindaddig ne fizessék be, amíg a kérdéses bizottság a hozzájárulás mértékét ideiglenesen, minden egyes államségélyre nézve meg nem állapítja.

Debrecen, 1946 október 26.

3305—1946. szám.

TÁRGY: A tanulók téli hónapra szóló ideiglenes mentesítése a rendszeres iskolabajlás alól.

KÖRLEVÉL

valamennyi tanintézet igazgatóságához.

A magyar vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak 111,548—1946. szám alatt a tankerületi főigazgatókhoz intézett rendeletét tudomásulvétel és alkalmazkodás végett szövegszerűen másolatban közlöm: „Az iskola igazgatójának és nevelői testületének fokozottabb gondot kell fordítani a hidegebb téli hónapokban a tanulói ifjúság egészségi megóvására.

A közismerten súlyos gazdasági viszonyokra tekintettel az iskola igazgatója a folyó iskolai évben kivételesen, rendkívül indokolt esetben az arra rászoruló tanulót a hidegebb téli időszakra mentesítheti a mindennapi rendszeres iskolabajlás alól. Az engedély megadását az iskola igazgatója gondosan mérlegelje a tanuló szociális helyzetét, ruházati és étkezési viszonyait, egészségi állapotát, lakásának az iskolától való távolságát, az iskolához vezető utak állapotát, a közlekedési eszközök használhatóságát és végül az időjárás viszonyok alakulását.

A szülők kérésére az iskola igazgatója a felmentések időtartamát arra való tekintettel állapítja meg, hogy a tanuló iskolai kötelezettségének teljesítése érdekében, a végzett anyag számonkérése és a további előrehaladás biztosítása végett legalább kéthetenként egy, vagy több tanítási napon jelenjen meg. Az ilyen időnkénti bejárás alól csak az a tanuló menthető fel, akinek ruházata és egészségi állapota az időnkénti iskolabajlás semmiképpen sem teszi lehetővé. A bejárni nem tudó tanuló tanulmá-

nyi előhaladását az iskola igazgatója és nevelői testülete a segítés szellemében igyekeznek egyénenként biztosítani.

Nem alkalmazható ez a rendelkezés a tanító(nő)képző és óvónőképzőintézetek utolsó osztályába járó növendékeire és a gimnáziumok (leánygimnáziumok) VIII. osztályba járó növendékeire.

Az iskola igazgatója és nevelői testülete minden lehetőséget kihasználva, hogy a felmentések csak szörványos esetekre korlátozódjanak. Ezért utasítom a nevelői kart, hogy akár a társadalom segítése útján, akár előadások rendezésével vagy a tehetősebb tanulóktársak segítségével folytasson is igyekezze biztosítani a legmóltóbb viszonyok között élő tanulók rendszeres iskolabajlását. A felügyeleti szervek iskolalátogatásai során a nevelőknek ezt a segítő munkásságát ellenőrizték és tapasztalataikat a látogatási jegyzőkönyvben külön emeljük ki.”

Debrecen, 1946 október 28.

3309—1946. sz.

TÁRGY: Gimnáziumi különbözeti érettségi vizsgálat.

KÖRLEVÉL

a közép- és középfokú iskolák igazgatóságaihoz.

Értesítem gimnáziumaink, leánygimnáziumaink, tanító(nő)képzőintézeteink és szeghalmi mezőgazdasági középiskolánk igazgatóságait, hogy a magyar köztársaság kormánya 10,390—1946. M. E. szám alatt rendeletet adott ki a *gimnáziumi különbözeti érettségi vizsgálatról* szóló 4290—1945. M. E. számú rendelet kiegészítése tárgyában. (Megjelent a Köznevelés 1946 október 1-i 19. és sz. 17. oldal.) E rendelet szerint az a tanuló, aki kereskedelmi, ipari vagy mezőgazdasági középiskolai (négy-évfolyamú felső mezőgazdasági vagy felső kereskedelmi iskolai), liceumi érettségi vizsgálatát, illetőleg tanítói képesítő vizsgálatát egyházi hatóság alatt álló iskolában tette, ugyanazon egyházi hatóság alá tartozó gimnáziumban is jelentkezhet kiegészítő teljes, vagy kiegészítő részleges érettségi vizsgára. Ebben az esetben a felettes egyházi hatóság ad a vizsgálatra engedélyt és jelöli ki a vizsgálat helyét.

Felhívom az érdekelt iskolák igazgatóságait, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 10,390—1946. M. E. számú rendeletében foglaltakhoz alkalmazkodjanak.

Debrecen, 1946 október 28.

3311—1946. szám.

TÁRGY: Hadifogságban volt lelkes helyettesének fizetése.

KÖRLEVÉL

Az Egyetemes Konvent 3850—1946. sz. leirata szerint felmerült az a kérdés, hogy hadifogságban volt lelkes, aki tehát a főhadnagyi fizetést a hadifogság ideje alatt nem kapta, tartozik-e helyettesét fizetni?

Az Egyetemes Konvent véleménye az, hogy a felvetett és ehhez hasonló kérdések az 1933. évi II. egyházi tc. 22. §-a és a 403—1943. számú konventi határozat alapján, illetve ezeknek analog alkalmazása útján közmegnyugtással elintézhettek. Debrecen, 1946 október 28.

3369—1946. szám.

TÁRGY: Egyházi és iskolai táncmulatságokra vonatkozó tilalom felújítása.

KÖRLEVÉL

valamennyi lelkipásztorhoz és presbitériumhoz, továbbá valamennyi elemi és középiskola igazgatóságához.

Fájdalommal és megdöbbenéssel értesülök arról, hogy legújabbban különféle címenek és ürügyek alatt újból felütötték a fejüket itt-ott az egyházi egyesületek és iskolák által rendezett táncmulatságok. Különösen mély szegénykezéssel hallom, hogy ezek olykor ú. n. „jótekonny” címkora, szegénysegélyezésre, egyházi és iskolai szükségletek fedezésére történek.

Azt megérthetőnek találom, hogy a mögöttünk levő két nehéz esztendő viharai között egycsek megfellekedtek arról, hogy ebben a kérdésben mind egyházkerületünk közgyűlése, mind az Egyetemes Konvent egyaránt a leghatározottabban állást foglalt a közelmult évek folyamán (lásd a 95—1939. sz. egyházi ker. közgyűlés határozatát s idevonatkozó körleveleimet a Debreceni Protestáns Lap 1939. évi folyamán 12., 63., 170. lapjain; továbbá a 63—1936., 41—1939. és 258—1941. sz. konventi határozatot). Tudom, hogy sok egyházközségünkben az egyházi és iskolai iratárak is elpusztultak s ezért bizonyos fokig elfogadhatónak találom, hogyha különösen egyes ifjabb szolgatársaink — új lelkipásztorok vagy igazgatók — az idevonatkozó rendelkezések nemismerésével mentik magukat. Bógtóni fegyelmi intézkedések helyett tehát egyelőre megelégszem a figyelem felhívásával. Aki a fentidézett rendelkezéseket elolvassa, láthatja, hogy itt már elvi vitának helye nincs: az egyházi és iskolai főhatóság jól megfontolt és nem mai keletű elvi álláspontjához, amelynek az elmúlt két esztendő legfőljebb csak a megszigorítására,

de semmiesetre sem az enyhítésére adható okot, vagy alkalmazkodnunk kell, vagy pedig levonnunk a következményeket, illetőleg túrnünk és elviselnünk, hogy az illetékesek levonassák velünk.

Van azonban ebben a jelenségben valami, amit, őszintén megvallva, még megérthetőnek sem találók: az, hogy ma, 1946-ban, nemzeti és egyházi katasztrófánk és megéltetésünk legmélyén (ha ugyan már a legmélyén!), akadon magyar református lelkipásztor, tanító, tanár, aki ebben a kérdésben fegyvelmivel való fenyegetésre szorul rá. Akinek *magyarítani* kell azt, amiről itt szó van, és azt esküvel vállalt egyházi tisztének terhes felelőssége alatt sem érzi át.

A táncotlet forgatagától elkapott, vesztébe rohanó világi társadalom természetesen szárazokozó vagy bosszankodó mosollyal hallgatja az ilyen intelmeket. Nem is ezzel a társadalommal van most dolgunk, noha természetesen ő érte is hordoznunk kell a testvéri felelősséget. De ugyanezt az örületet ma beengedni az egyház terébe is és a reánk bízott ifjúságot egyházi és iskolai céger alatt ma táncoltatni olyan hatványozott megfélemlítés, amelynek alku nélkül ellene fogunk állani még akkor is, ha nem támaszkodhatnám évek óta fennálló törvényes szabályokra, melyek engem épügy köteleznek, mint tánckedvelő atyámfiait.

Semmi címen nem vagyok hajlandó elviselni, hogy az Isten hosszútűró kegyelméből végre meginduló evangéliumi ébredés és az annak érdekében folytatott áldozatos fáradozás a Sátán gúnyjának legyen kitéve azzal, hogy talán a legelső zsegeit némely helyeken egyetlen „egyházi bál” éjtszaka lönkresilányítsa.

Semmi szin alatt nem járulhatok hozzá, hogy bármennyire rászoruló egyházközségek vagy iskolák akármiféle szükségletüket táncmulatságok jövedelméből fedezzék — akkor, amikor szakadásig ismételtjük, hogy a megújuló egyháznak és iskolának egyetlen önfenntartási forrása az Ige szerint csak a hívek folyvást megújuló szent áldozata lehet.

Semmi legkisebb megértést nem vagyok hajlandó tanúsítani az iránt a sokszor hallott érvelés iránt sem (melynek jóhiszeműségét némely esetben nem vontam eddig kétségbe), hogy ifjúságunkat ilyen egyházi és iskolai táncrendezésekkel tudjuk távol tartani erkölcsellenes vigalmaktól, szorosabban az egyházhöz fűzni, vegyes-házasságtól, reverzálástól megóvni és a többi. Ez egyrészt gyermekét és káros illúzió, másrészt tipikus „legényegyleti” gondolkodás és módszer. Az Evangélium szolgálóhoz egyik sem illik.

Műdezeknél fogva a bármiféle címen, formában és őr alatt folytatni akart egyházi és iskolai táncmulatságok rendezését egyrészt az 1933. évi VI. egyházi törvény-cikk 46. § A. 1., 3., 4. pontjaiba ütköző fegyvelmi vétségnek tekintem s annak elkövetőit ellen kímélet nélkül el fogok jární, másrészt pedig a lelki ébredés érdekében kerültszerte megindult imádságos és önátadó munka könnyelmű és lelkiismeretlen szabotálásának is tekintem s elkövetőit az anyaszentegyház Urának ítélőszéke elé is megidézem.

Az elmondottakból önként következik, hogy mindenféle iskolai keretben folyó *táncmulatság* vagy *táncmulatságok* is azonnali hatállyal tiltottak. A lelkipásztorokat, tanárokat, tanítókat, presbitereket pedig hivatali felelősségükre, nevelői, szülői vagy szülőhelyettesi kötelességükre hivatkozással arra is nagyon komolyan kérem és intem, hogy a gondjaikra bízott gyermekek esetleges iskolán kívüli szórakozásait is feltű gonddal ellenőrizzék — s ne engedjenek annak a naivitásának is kísértő gondolatnak, hogy *ezt a kötelességüket és felelősségüket kivethetik a nyakukból egy-két egyházi vagy iskolai táncmulatság rendezésével.*

Szorongó lélekkel és a hűség szeretettel szokimondással kiáltom az Igté önállóknak és örözlőeknek, öregnek és fiataloknak: „Az Úr haragja el nem múll és keze még felemelve van.” (Ésaiás 9. és 10. része.)

Debrecen, 1946 november 2.

Atyafiságos tisztelettel

Révész Imre püspök.

3392—1946. szám.

KÖRLEVÉL

Tudomásulvétel és az érdekeltekkel leendő közlés céljából tudatom, hogy az I. és II. házi írásbeli lelkesi vizsgai dolgozatokat folyó évi december hó 31-ig kell Dr. Czeglédy Sándor lelkesi vizsga-intézet h. igazgató (Debrecen, Egyetem), illetve Dr. Ferenczy Károly egyházkerületi lelkesi főjegyző (Debrecen, Széchenyi-utca 4) úrnak beküldeni. Már most jelzem, hogy a határidő meghosszabbítására semmi címen haladéki nem kérhető.

Debrecen, 1946 november 6.

3328—1946. szám.

TÁRGY: Az „Embernevelés” további megrendelése.

KÖRLEVÉL

a gimnáziumi igazgatókhoz.

A magyar vallás- és közoktatásügyi minisztérium 101,169—1946. V. szám alatt közölte velem, hogy az „Embernevelés”

című folyóiratot jelen kelet és újszám alatt, 1946 október hó 1-től kezdődően egy esztendőre megrendelte az állami gimnáziumok számára.

Felkérem az igazgató urakat, hogy a folyóiratnak a vezetésük alatt álló iskolák részére a kiutalt dologi ellátmány és az állami iskoláktól eltérően szedett díjak terhére való megrendelése iránt saját hatáskörében intézkedni sziveskedjenek.

Debrecen, 1946 nov. 5.

3336—1946. szám.

TÁRGY: „Köznevelés” megrendelése.

KÖRLEVÉL

közép- és középfokú iskolánk igazgatóságaihoz.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr arról értesített, hogy a „Köznevelés” c. hivatalos lapját díjtalanul nem küldheti egyházi iskoláinknak. Tekintettel e lap fontosságára, felhívom közép- és középfokú igazgatóságait, hogy a lapra fizessenek elő.

Debrecen, 1946 november 5.

3333—1946. szám.

TÁRGY: Cukor kiutalása.

KÖRLEVÉL

valamennyi tanintézet igazgatóságához.

A magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 118,648—1946. V. szám a. valamennyi tankerületi főigazgatóhoz intézett rendelete szerint a Magyar Vöröskereszt a 12—18 éves korú egészségileg és anyagilag rászoruló iskolás gyermekek iskolaorvosi vizsgálat alá bocsátásának és a vizsgálat eredményéről szóló kimutatásokat a helyi szociális titkár vagy felügyelő ellenőrzésével ellátva a Vöröskereszt Központjához (Budapest, VIII. Baross-ut. 13., I. em.) küldjük meg.

Felhívom valamennyi iskolánk igazgatóját, hogy a vezetése alá tartozó iskolában tartasson sürgősen orvosi vizsgálatot és a cukoradományra javasolt gyermekek jegyzékét jelen száma való hivatkozással, legkésőbb 1946. évi november hó 20-ig terjessze fel hozzám.

Később érkező kimutatásokat nem vehetem figyelembe.

Debrecen, 1946. november 5.

3416—1946. szám.

TÁRGY: Nevelők hároméves továbbképzésének első évi munkaterve.

KÖRLEVÉL

valamennyi tanintézet igazgatóságához.

A magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 124,170—1946. III. ü. o. szám a. valamennyi tanintézeti főigazgatóhoz intézett rendeletének másolatát tudomásulvétel végett szövegszerűen másolatban közlöm. A V. K. Miniszter úr a továbbképző tanfolyamokon valamennyi nevelő fokozatos továbbképzését tervebe vette.

Révész Imre püspök.

Másolat.

Magyar vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

124,170—1946. III. ü. o. szám.

TÁRGY: Nevelők továbbképzésének hároméves terve.

A nevelők továbbképzésére vonatkozóan a minisztérium nevelési újszámát 3 évre terjedő tervezetet és útjelző vázlatot dolgozott ki. Ez a tervezet — az eddigi tanfolyamoktól eltérően — minden nevelőhöz eljutó rendszeres munkával kívánja a nevelők világnézeti és szakmai továbbképzését előmozdítani. Ez a továbbképzés csak úgy érheti el célját, ha nemcsak a demokrácia alapfogalmait veszi újabb megvilágítás alá, ami az eddigi tanfolyamokon és értekezleteken elég bőrségen megtörtént, hanem ha az egyes tantárgyak anyagának vonatkozásában tárgyalja meg az újabb fejlődés világnézeti és szakmai következményeit. Az átképzési terv keretében meginduló tanfolyamoknak nem általánosságban kell mozogniuk, hanem az egyes szaktárgyak közlésében olyan feltevést kialakítani, amely a nevelő általunk lelkiségéből következően természetesen demokratikusan, de egyben tárgyilagosan tudományos és amely a tudomány újabb haladásának és a minden nevelő számára különösképpen elengedhetetlen társadalomtudományi vonatkozásoknak ismeretere épül. Szigorúan tudományos tények közlésével kell felvilágosítani a nevelőket arról, hogy mennyiben fordították el a múltban a tényeket és hogy a tudomány újabb eredményeinek ismeretében milyen új szempontokat kell érvényesíteniük. Az ilyen komoly továbbképzés önmagától, minden propaganda-színvettől mentesen vezet el a különben is többségében demokratikus érzelmű pedagógus társadalomhoz az óhajtott lelki átalakuláshoz.

A jövőben a pedagógusok minősítésében alapvető fontosságot fogok tulajdonítani a hároméves terv végrehajtása során kifejtett buzgalomnak és szellemi előhaladásuknak.

A hozzászólásra illetékes hatóságoktól és szervezetektől beérkezett jelentések alapján tisztázni lehetett az első év munkatervét és a további kifejtés főbb vonalait. A terv, mostani első évében, a következő tervében meginduló országos munka vezetőinek első kiképzését irányozza elő. A költségvetési keretek lehetővé teszik, hogy Budapesten kívül legalább a tankerületek székhelyein megindulhassanak az első tanfolyamok. Az ezeken szerzendő tapasztalatok fognak támpontul szolgálni a következő második év teljes ütemű munkájához.

Az egész munkaterv szellemi alapvetését főbb vonalaiban az előkészületben levő „Továbbképzés és demokrácia” című könyv és vezérkönyvek fogják nyomatásban is eljuttatni a szervezőkhöz és az előadókhöz.

A szervezésre, megindításra és a tanfolyamok működésére vonatkozó irányelveket a Szolgálati Utasítás tartalmazza. Budapest, 1946. évi okt. 28-án.

A miniszter helyett:
Dr. Simon László sk.
államtitkár.

3329—1946. szám.

TÁRGY: Gyűjtés engedélyezése nyomorék gyermekek számára.

KÖRLEVÉL

az iskolaszéki elnök urakhoz és valamennyi iskola igazgatójához.

Tudomásulvétel és megfelelő eljárás végett közlöm, hogy a magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 119.074—1946. V. ü. o. szám alatt valamennyi tankerületi főigazgatóhoz a következő rendeletet intézte:

„Nyomorék Gyermekek Országos Otthona azzal a kérrrel fordult hozzám, hogy az általam megküldendő levelezőlapok felhasználásával a rendelkezésem és felügyeletem alá tartozó iskolákban gyűjtést engedélyezzek.

A Nyomorék Gyermekek Otthonának társadalmi támogatását feltétlenül szükségesnek tartom, mivel a testi fogyatékosokban szenvedő gyermekek társadalmi közösségre tömöríti, gyógyítás és tanítás útján hasznos munkás polgáraivá neveli országunknak. Felhívom ezért főigazgató urat, hogy a tankerületében tartozó összes állami iskolákban 1946. évi november vagy december hó folyamán tanári felügyelettel történő 2 napos gyűjtést rendeljen el a nyomorék gyermekek felségélyezésére. A gyűjtés alkalmával felhasználni kért levelezőlapok megküldésére felkérem a Nyomorék Gyermekek Országos Otthonának vezetőségét (Budapest, XIV., Mexikói-út 62—64.).”

Debrecen, 1946 október 30.

Révész Imre
püspök.

3372—1946. szám.

HIRDETMÉNY.

Az Egyetemes Konvent az 1914. évi december hó 1 napján Budapesten született Szántay Ede, jelenleg Budapest-Pozsonyi-úti református segédlelkész részére a dunamelléki egyházkerület lelkészsképesítő bizottsága által 1936 szeptember 10-én 127. szám alatt kiállított s a háború pusztításai következtében megsemmisült I. lelkészsképesítő bizonyítványt s ugyancsak a dunamelléki egyházkerület lelkészsképesítő bizottsága által 1941 január 29-én 55. sz. alatt kiállított s a háború pusztításai következtében megsemmisült II. lelkészsképesítő bizonyítványt érvénytelennek nyilvánította s a másodlatok kiállítására a dunamelléki egyházkerületnek engedélyt adott. Debrecen, 1946 nov. 5.

3440—1946. szám.

TÁRGY: A Csehszlovákiából áttelepülő népiiskolai és középiskolai tanulók tanulmányi ügyeinek rendezése.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz és valamennyi tanintézet igazgatójához.

A magyar vallás- és közoktatásügyi miniszterium 122.905—1946. X. szám alatt valamennyi tankerületi főigazgató és tanfelügyelőhöz intézett rendeletének másolatát az érdekeltekkel tudomásulvétel és hasonló eljárás végett szószentírti másolatban közlöm:

„A Csehszlovákiából áttelepülő népiiskolai és középiskolai tanulók tanulmányi rendjének szabályozása és a hazai iskolába való lehetőleg zökkenőmentes beilleszkedésük elősegítésére a következőket rendeltem el:

1. A népiiskolák (általános iskolák), az I—IV. o. tanulóiról az illető iskolában díjmentes osztályozó vizsga alapján ítélik meg, hogy melyik osztályba valók s aszerint osztják be őket. Ha később kivilág-

lanék, hogy szellemileg érettebbek és tanulmányi eredményük az osztály szintjén felüli, utólag is áttehetőek eddigi tanulmányaiknak megfelelő felsőbb osztályba. Amennyiben az ilyen tanulók az előző osztályról nem kaptak bizonyítványt, díjmentes osztályozó magánvizsga alapján a megfelelő osztályról az igazgatóság bizonyítványt állít ki neki.

2. Az általános iskola V—VI., a gimnázium III—VIII. osztályába, illetőleg a liceum I—IV. osztályába jelentkezésre nézve az 1946—47. iskolai év tanulmányi rendjét szabályozó 84.111—1946. VKM. sz. rendelet mellékletének 4. pontja, ill. a 110.159—1946. VKM. rendelet olyképpen bővíti, hogy a háborús események folytán tanulmányaikban elmaradt tanulók magánvizsga engedélyének hatálya azokra is kiterjed, akik a tanév folyamán Csehszlovákiából települnek át, tehát ezek is tehetnek az 1946—47. tanév végéig magánvizsgát. Amennyiben ezek a tanulók folyó évi dec. hó 31-ig valamely osztályból magánvizsgát tesznek, rendes tanulóként tanulhatnak tovább a következő magasabb osztályban, feltéve, hogy az eddig végzett tananyagból felvételi vizsgát tesznek, és koruk az illető osztálynak megfelel. Túlkoros tanulók csak magántanulóként folytathatják tanulmányaikat. Ezeknek figyelmét fel kell hívni a Dolgozók Iskolája, ill. a 11.980—1946. M. E. sz. rendelet által nyújtott osztályugrási lehetőségekre. E vizsgák letételéig a magasabb osztályba feltétlenül felvehetőek és bejáratnak. Az 1947. jan. 1. után érkezők, vagy jelentkezők magántanulóként végezhetik további tanulmányaikat. Ezek a tanulók a megfelelő osztályba bejáratnak.

A fenti rendelkezés hatálya az óvónőképzők és tanító(nő)képzők két felső osztályára nem terjed ki. Az óvónőképzők III., ill. IV. és a tanító(nő)képzők IV., ill. V. osztályának legalább a II. félév kezdetétől rendes tanulóként való látogatása kötelező.

3. Mivel a csehszlovákiai magyarság áttelepítésre kismért része is még előreláthatóan hónapokig helyén marad s általában az ottani magyarságnak gyermekei magyar művelődésre semmiféle intézményes alkalma nincsen, olyan magyar tanulók, akik Csehszlovákiából magánvizsgára jelentkezhetnek valamelyik határmenti iskolában, a tanév folyamán bármely időpontban közvetlenül az intézet igazgatójától kaphatnak díjtalan magánvizsgára engedélyt, amelyet azonnal le is tehetnek. Erről az igazgatóság utólag tesz jelentést a főigazgatóságnak. Sikeres magánvizsga esetén az igazgatóság előjegyzheti a tanulót a következő osztályra, megfelelően tájékoztatva őt a vizsgaanyagáról. Az ilyen tanulók továbbhaladására nézve egyébként a jelen rendelet 2. pontjában foglaltak az irányadók azzal a különbséggel, hogy ők nem járhatnak a következő magasabb osztályba, mivel egyelőre eddigi lakóhelyükön maradnak, hanem csak magánvizsgára jelentkeznek a tanév végén, ill. a következő év elején meg nem kötött időpontban.

Felhívom Főigazgató (Tanfelügyelő) urat, hogy jelen rendeletet értelmében az érdektelt iskolák igazgatóit sürögősen tájékoztassa. Irányelvül szolgáljon, hogy amennyiben a tanuló magyar gimnázium által kiállított bizonyítvány alapján óhajlja tanulmányait hazai iskolában folytatni, különbözeti vizsga nélkül bocsátható magánvizsgálatra, ill. vehető fel a magasabb osztályba. Ha azonban a tanuló bizonyítványait csehszlovák iskolától, vagy vizsgázató bizottságtól kapta és magyar nyelvet is tanult, a magyar nyelvnek olvasmányi anyagából kell különbözeti vizsgát tennie, azoknál a nemzeti tárgyakból (tört., földrajz, gazd. és társ. ismeretek, valamint a rajz és ének magyar vonatkozású anyag részéből), továbbá a szükség esetén valamely nyelvnek abból az anyagából, amelyet a tanuló nem tanult. Iskolafaj változtatása esetén a kérelmek felterjesztendők.

4. Az áttelepülő tanulók tandíját és vizsgadíját nem fizetnek. Keressen kiváon azonban a lehetőség, hogy a vizsgázató tanárok és tanítók a rendelkezésre álló szerény költségvetési keretek között díjazásban részesülhessenek. Felkérem ezért Főigazgató (Tanfelügyelő) urat, utátsa az illetékes igazgatóságokat, hogy minden félév végén (legkésőbb febr., illetve július 10-ig) pontos kimutatásban összegezzék, hány menekült vagy áttelepített tanuló tett jelen rendelet alapján díjtalan magánvizsgát, személy szerint kik voltak a vizsgázató tanárok (tanítók) és ezek e rendelet folytán milyen összegű vizsgadíjtól estek el.

Tájékoztatóként közlöm Főigazgató (Tanfelügyelő) úrral, hogy a később várható csoportos áttelepülés esetére a tanulmányi kérdéseket a következő módon kívánom rendezni:

Ha a szülők zárt tömbben települnek, vagy az egyelőre vendéglátó szülőknel elhelyezett gyermekek nagyobb számban gyűlnek össze, ugyanabban a községben, beosztott menekült tanítók (tanárok) vezetésével megfelelő tanfolyamok szervezésével kell áthidalni az áttelepített tanulók tanulmányaiban beállott megszakítást, illetve veszteséget. E tanfolyamok sikere érdekében az egyes községekben a vendéglátó szülőkhez megközelítően egykorú gyermekeket irányítunk.”

Debrecen, 1946 nov. 12.

3441—1946. szám.

TÁRGY: Takarékosági eszme ápolása és fejlesztése az iskolákban.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű lelképásztor urakhoz és valamennyi tanintézet igazgatójához.

A magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 128.340—1946. szám alatt a tankerületi főigazgatókhoz intézett s a „Köznevelés” f. é. nov. 15-én megjelent számában közzétendő rendeletére az érdekeltek figyelmét felhívom.

A takarékosági eszme közérdekű voltára való tekintettel kérem a lelképásztor urakat, hogy a hívek körében, egyházi szónoklat keretében szenteljenek néhány percet a takarékosági eszme fejlesztésére és ápolására. Tekintettel a mozgalomhoz fűződő érdekekre, a takarékosági hét után is állandóan keressenek alkalmat arra, hogy híveiket ilyen irányban kedvezően befolyásolják és bennük a takarékosági hajlamot felébresszék.

Debrecen, 1946 nov. 12.

Révész Imre
püspök.

Ökumenikus tanfolyam. A Genf melletti Chateau de Bessey-i ökumenikus intézet második tanfolyama teológiai kurzus lesz. Ez a tanfolyam nyitva áll teológiai hallgatók számára, kik legalább két évet befejeztek már teológiai tanulmányaikból, továbbá 40 éven aluli fiatal lelképásztorok számára. A tanfolyam összefoglaló témája „az egyház megújulása”. E központi témához csatlakozóan több előadás-sorozat lesz a bibliai alapról, az egyház természetéről és feladatáról, az egyház hitéről és életéről és az egyház egységéről. Bibliatanulmányozó szemináriumok lesznek az egyház megújulásáról és az egyház egységéről. Az előadók között lesznek Prof. Niebuhr (USA), Prof. Preiss (Franciaország), Rev. Jenkins (Nagybritannia), De Dietrich Susanne (Franciaország), Dr. W. A. Visser't Hooft (Hollandia), Dr. Rizzo (Brazília), Prof. De Saussure (Svájc), Prof. Keller Adolf (Svájc), Dr. Herman (USA), Rev. House (Anglia), Dr. Ehrenström (Svédország), Prof. Snaith (Nagybritannia), Wolf (Németország), Prof. Pentter (Dánia), további előadók neveit rövidesen közöljük. A tanfolyam január 15-16. március 29-ig tart. Az egész tanfolyam díja 450 sv. frank. Néhány résztvevő számára ösztöndíj áll rendelkezésre. Tekintettel arra, hogy a résztvevők száma korlátozott, az érdeklődők azonnal jelentkezzenek. A kérvényeknek legkésőbb november 15-re Genfbe kell érni. Az ökumenikus intézet magyarországi megbízottja Dr. Pap László professzor, Budapest, Kálvin-tér 8.

FELHÍVÁS.

Az amerikai hadsereg sírfelkutató parancsnokságának tagjai végig fogják kutatni ezt a területet, hogy az itt eltemetett vagy még el nem hantolt amerikai hősi halottak maradványait megtalálják.

Felkérünk mindenkit, akinek tudomása van amerikai hősi halottakról — vagy olyan halottakról, akikről feltételezhető, hogy az amerikai hadsereg katonái — tegyen jelentést a községi jegyzőnek, a polgármesternek, vagy az amerikai katonai misszió Sírfelkutató Osztályának, (Budapest, V. Széchenyi-rakpart 12/b) az Amerikai Sírfelkutató Parancsnokság tagjai egy későbbi időpontban érintkezésbe fognak lépni a helyi hatóságokkal. A jelentés tartalmazza lehetőleg a következő adatokat:

1. Név, rang, sorsszám.
2. Elhalálozás helyének pontos megjelölése.
3. Elhalálozás napjának és időpontjának pontos megjelölése.
4. Eltemetés helye, (Tömb, sor- és sorszám, ha köztemetőben van eltemetve.)
5. A sír megjelölésének módja.
6. A holtesten talált személyes ingóságok felsorolása. (Gyűrűk, órák, fényképek, karkötők, stb.)
7. Mindazon személyek neve és pontos címe, akiknél ilyen ingóságok ellelhetők.
8. A haláleset pontos leírása.
9. Mindazon személyek neve és pontos címe, akik a kihantolást végző katonákat a sírhelyhez tudják vezetni.
10. Mindazon személyek neve és pontos címe, akik a halálesetről pontos felvilágosítást tudnak adni.

Kérjük mindenkinek a segítségét, hogy az Egyesült Államok hadserege felkutat-hassa hősi halottait és őket amerikai temetőben örök nyugalomra helyezhesse. Minden támogatást, mely munkánkat elősegíti, méltányolni fogunk.

Amerikai Katonai Misszió.
Budapest.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

14—1946. bir.

Pályázati hirdetés.

Az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházme-gye f. évi aug. 14-én tartott bírósági ülésén hozott ítéletével az áthelyezésre ítélt sápi lelképásztor állására az 1938. évi XI. e. tc. 5. §-a alapján pályázatot hirdetünk.

A sápi lelképásztori állás díjlevele a következők:

1. Lakás megfelelő mellék-helyiségekkel, kerttel, évi haszonértéke . . . . . 214— Ft
2. Kézpénzfizetés, évi 720 ar. kor. helyett . . . . . 979-20 Ft
3. Esketési stólaváltság 60 ar. kor. helyett . . . . . 81-60 Ft
4. 22 kat. hold 1104 □-öl szántó föld, ennek összes haszonértéke hivatalos becslés szerint . . . . . 455— Ft
5. 2 kat. hold réti föld (kaszá-ló) hivatalos becslés szerint értéke . . . . . 10— Ft
6. 1290 □-öl kerti föld évi ha-szonértéke . . . . . 12— Ft
7. 5 székér (beesületes jó) szá-na, melyet levágni a lelkész részére, behordani és ott összerakni az egyház tagjai tartoznak, illetve ennek ki-szolgáltatása a politikai község kötelessége, hivata-losan megállapított értéke . . . . . 60— Ft
8. 16 drb. nagyjóság legel-tetési joga a községi lege-lőn
9. Keresztelési és temetési stóla az érvényben levő díj-szabás szerint.

Összesen 1811-80 Ft

A lelképásztor használatában levő ingatlanok mindennemű adóját az egyház-község pénzteráza fizeti.

10. Törvényszerinti állami fizeteskiegészítés. Államsegély.

A cseréni óhajtok pályázatait f. évi november hó 30-ig az alsószabolcs-hajdúvidéki ref. egyházme-gye esperesi hivatalához küldendő, Hajdúhadháza.

Békési református gimnázium igazgató-tanácsa pályázatot hirdet egy lemondás folytán megüresedett latin-német szakos rendes tanszékre. Pályázhatnak ilyen oklevéllel rendelkező protestáns vallású tanárok. Az állás azonnal elfoglalható. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap.

Az esztári (Bihar vm.) református egyházközség 21 napi határidővel pályázatot hirdet a IV. sz. tanítói állására. Helyi javadalom 10% kézpénz. Lakbér. Pályázhatnak férfiak is. Állás a megerősítés után azonnal elfoglalható.

Fehérgyarmat református egyházközsége pályázatot hirdet hadifogságban levő tanítójának helyettesítésére általános iskolájánál. Pályázati kérvények: Református Iskolaszék, Fehérgyarmat küldendők.

A hajdúhözsörmenyi református egyház-község presbitériuma december 6-i határidővel pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett XV. számú városi és az esetleg átválasztás folytán megüresedő XLVI. számú bodaszőlőskerti tanítói állásokra. Fizetés, kötelesség törvényszerű. Pályázatok: Ref. Iskolaszék, Hajdúhözsörmenyi címre küldendők.

Mándok református egyházközsége pályázatot hirdet 21 napi határidővel, lemondás folytán megüresedett VII. számú férfitanítói állására. Kötelesség törvényszerű. 10% helyi járulé. Ref. Iskolaszék, Mándok.

Nagyhódos református egyházközsége pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Határidő 21 nap. Állás azonnal elfoglalható.

Nyírbrony református egyházközsége 21 napi határidővel pályázatot hirdet engedélyezéstől feltételezetlen a szervezés alatt álló IV. és V. sorsszámú tanítói állásokra. Fizetés törvényszerű. Férfiak, nők pályázhatnak. Református Iskolaszék.

Nyírgyulaj református presbitériuma 21 napi határidővel pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom 33 értékegységben 13 kat. hold föld, 15 veka búza, 35 veka rozs, 6 köbméter fa, szőlő, kertés lakás. Mivel két hónap múlva tanítónői állás is üresedik, elsősorban házaspárt keresünk. Bemutakozás önköltséggel.

Ösöd presbitériuma pályázatot hirdet Kőrösöntúli II. számú tanítói állásra. Javadalom törvényszerű. Pályázati határidő 21 nap.

A paszab református egyházközség pályázatot hirdet a felsőbb hatóságok jóváhagyásától feltételezetlen 14 napos határidővel hadban eltűnt férfitanítójának ideiglenes helyettesítésére. Fizetés, kötelesség törvényszerű. Pályázhatnak nők is. Állás azonnal elfoglalható.

Szerp református egyházközsége pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett II. és IV. számú tanítói, átválasztás esetén az I. számú kántortanítói állásra. Fizetés törvényszerű. A IV. számú állásra nők is pályázhatnak. Határidő 21 nap. Pályázatok: Református Iskolaszék, Szerp címre.

Ramocsaháza iskolaszéke pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Kántori javadalom 17 kat. hold föld. Tanítói helyi járulé 12 értékegység. II. sz. tanító átválasztása esetén a II. sz. állás is betöltendő. Helyi hozzájárulás 10%. Határidő 21 nap. Cím: Lelkészi Hivatal, Ramocsaháza. (Szabolcs)

Vánesod református iskolájához második tanítói állásra 21 napi határidővel pályázatot hirdetünk. Fizetés: földben, terményben 22 értékegység. Lakás, államsegély. Kötelesség törvényszerű. Iskolaszék.

Csere. Álláserejét keres — a Tisza közép részétől Debrecen közelébe — lelképásztor, kinek javadalma: 48 m. hold föld, 32 q búza, továbbá fa, kézpénz, államsegély stb. Levelet kiadóhivatalba, Tisza 23 jelére.